

ความเห็นส่วนต้น
ของ นายวรวิทย์ กังศิเทียม ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๓

วันที่ ๒๓ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง	ประธานศาลผู้แทนราชภูมิ	ผู้ร้อง
	นางสาวปารีณา ไกรคุปต์ สมาชิกศาลผู้แทนราชภูมิ ที่ ๑	
	นางสาวศรีนวล บุญลือ สมาชิกศาลผู้แทนราชภูมิ ที่ ๒	ผู้ถูกฟ้อง

ประเด็นวินิจฉัย

๑. สมาชิกภาพของสมาชิกศาลผู้แทนราชภูมิของผู้ถูกฟ้องที่ ๑ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๙๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด
๒. สมาชิกภาพของสมาชิกศาลผู้แทนราชภูมิของผู้ถูกฟ้องที่ ๒ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๙๕ (๒) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๘๒ สมาชิกศาลผู้แทนราชภูมิหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของ จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าซื้อห้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่า สมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๓) (๔) (๖) (๗) (๙) (๑๐) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๐๑ (๓) (๔) (๕) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภา ที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลง หรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่า สมาชิกผู้ถูกฟ้องมีกรณีตามที่ถูกฟ้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกฟ้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาฯ ที่ได้รับคำร้องตามวารคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสื้นสุดลงให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อภารกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

มิให้นับสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวารคสองเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาพผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากลุ่มใดคนหนึ่งมีเหตุสื้นสุดลงตามวารคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวารคหนึ่งได้ด้วย

มาตรา ๑๐๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรสื้นสุดลง เมื่อ

๗) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๔ หรือมาตรา ๑๙๕

๘) ความไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วย

มาตรา ๑๑๔ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศไทยและความผาสุกของประชาชนโดยรวมโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๙๕ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาพต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาพกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัตรราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภาพ

๙) _____

๑๐) _____

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญกำหนดให้ฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจในการตรากฎหมายและยังมีอำนาจตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารด้วย อันเป็นการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ การที่ฝ่ายนิติบัญญัติใช้อำนาจตรวจสอบฝ่ายบริหารนั้น จะต้องไม่เป็นการก้าวก่อภัยแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๕ (๑) ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวด ๙ ว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ จึงบัญญัติเพื่อป้องกันมิให้สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาใช้ตำแหน่งเข้าไปก้าวภัยแทรกแซงระบบราชการในเรื่องเดียวกับการปฏิบัติราชการประจำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๕ (๒) เป็นข้อห้ามเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะที่ทำให้บุคคลผู้เป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภามีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้หลักประกันแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายราชการประจำ สามารถทำหน้าที่ประจำของตนไปได้อย่างเป็นกลางทางการเมืองไม่ต้องหวั่นเกรงว่าจะถูกแทรกแซง หรือก้าวภัยจากฝ่ายการเมือง โดยถือเป็นกรณีร้ายแรงอันเป็นเหตุให้ผู้ที่ฝ่าฝืนต้องพ้นจากสมาชิกภาพ ตามมาตรา ๑๐๑ (๗) โดยเหตุที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภายอมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์” จึงเป็นการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อผลประโยชน์ และความผาสุกของประชาชนโดยรวมโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัย มีดังนี้

ประเด็นที่ ๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ สิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๙๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

เห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นบทบาทภายนอกสภาพผู้แทนราษฎรของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน และทราบถึงสภาพปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นอย่างดี หากสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรเข้าไปประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ จะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น และทำให้สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรได้รับข้อมูลโดยตรงจากประชาชนเพื่อใช้ควบคุมการทำงานของรัฐบาล

และเพื่อเสนอแนะการตราชูภัยตามต่าง ๆ ในรัฐสภาพต่อไป โดยเมื่อได้รับทราบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนแล้วจะดำเนินการทำหนังสือแจ้งให้รัฐมนตรีที่รับผิดชอบทราบปัญหาและให้ดำเนินการแก้ไขพاผู้เดือดร้อนไปพบเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาตามกำลังความสามารถและความพร้อมของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรผู้นั้นและนำเรื่องดังกล่าวทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่อไป หรือนำเรื่องเข้าสู่คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งกับที่ประชุมในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒ ว่าจะกำชับประสานงาน และเร่งรัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบอย่างใกล้ชิดนั้น เป็นการติดตามเรื่องที่ประชาชนร้องเรียน เพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าเรื่องที่ร้องเรียนจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เรื่องไม่เจ็บหายไป การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงการติดตามเรื่องร้องเรียนของประชาชนในพื้นที่ อำเภอจอมบึงซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตเลือกตั้งของผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมิได้เป็นการกระทำที่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑) แต่ประการใด

ประเด็นที่ ๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๒) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ติดตามเข้าพบนายอนุทิน ชาญวีรคุณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ณ ทำเนียบรัฐบาลแล้วนำสำเนาหนังสือแจ้งปัญหาฉบับให้กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างที่พักเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจอมทอง เมื่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลจอมทอง มีหนังสือแจ้งปัญหาที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจอมทองไม่เพียงพอไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อันเป็นการดำเนินการตามวิธีการปฏิบัติงานของทางราชการแล้ว การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ นำสำเนาหนังสือแจ้งปัญหาดังกล่าวไปให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอีกทางหนึ่ง จึงเป็นเพียงการกระทำเพื่อให้มั่นใจว่ารัฐมนตรีว่าการกระทราบปัญหาของโรงพยาบาลจอมทองไม่ได้รับการพิจารณา

จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยเร็ว แม้ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะนำสำเนาหนังสือแจ้งปัญหาที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจอมทองไปส่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามแต่การจะดำเนินการจัดสรรงบประมาณนั้นอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขก็ตามที่จะพิจารณาตามความจำเป็นเหมาะสมและเร่งด่วน โดยที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะสมาชิกสภาพัฒนราษฎรกรรมทำการได้ฯ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของกระทรวงสาธารณสุขได้ และข้อเท็จจริงก็ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้มีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการได้ฯ ในเรื่องดังกล่าว การกระทำการของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่เป็นการใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาพัฒนราษฎรกรรมทำการก้าวก่ายหรือแทรกแซง เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องของการกระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการได้ฯ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๒)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า การกระทำการของนางสาวปรีดา ไกรคุปต์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้เป็นกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๕ (๑) และนางสาวศรีนวล บุญลือ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มิได้เป็นกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๕ (๒) อันจะทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพัฒนราษฎรสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) แต่อย่างใด สำหรับประเด็นที่ว่าหากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด จึงไม่จำต้องวินิจฉัย

(นายรวิทย์ กังศศิเทียม)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ